

A 10 millió Fa kezdeményezés állásfoglalása az invazív, özönfajok kizárásáról

Bozzay Balázs (erdésztechnikus, környezetgazdálkodási agrármérnök) – Zsolnai Balázs (kertészmérnök, növényorvos) – Dr. Aszalós Réka (erdőökológus)

Nem támogatjuk az invazív és jogszabályokban tiltott/nem engedélyezett fa- és cserjefajok és változatainak telepítését. Ezek ugyanis agresszíven terjedő, hazai flórától idegen fajok, amelyek a hazai biodiverzitást romboló, esetenként az emberi egészséget veszélyeztető hatásúak. A 10 millió Fa kezdeményezés keretében nem járulunk hozzá az alábbi fafajok telepítése során a nevünk használatához:

A	B
Magyar név	Tudományos név
1. amerikai (vörös) kőris	<i>Fraxinus pennsylvanica</i>
2. arany ribiszke	<i>Ribes aureum</i>
3. bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
4. császárfa (és alfajai)	<i>Paulownia tomentosa és egyéb</i> <i>Paulownia</i> fajok
5. ezüst juhar	<i>Acer saccharinum</i>
6. fehér akác	<i>Robinia pseudoacacia</i>
7. gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
8. kései meggy	<i>Padus serotina</i>
9. keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
10. közönséges ördögcérna	<i>Lycium barbarum</i>
11. közönséges vadszőlő	<i>Parthenocissus inserta</i>
12. lepényfa	<i>Gleditsia triacanthos</i>
13. nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
14. parti szőlő	<i>Vitis riparia</i>
15. torzsás ecetfa	<i>Rhus typhina</i>
16. zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

A császárfa ugyan nem szerepel a jogszabályi háttér szerint is tiltott fajok között, ám tudományosan igazolt az inváziós jellege. Nem hazai fafaj, emellett pár évtized után kifejezetten veszélyezteti a környezetét könnyen törhető fája miatt. Nem szerepel az erdőtörvény által engedélyezett hazai fafajok között, így indirekt módon a telepítése illegális.

A fehér akác megítélése kettős: egyrészt invazív faj az erdőtörvény végrehajtási rendelete szerint (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet B) melléklet) és tiltott faj a 346/2008. (XII 30). 1. sz melléklete szerint NATURA2000 területeken, ahol irtandó is. Ugyanakkor az erdőtörvény végrehajtási rendelete (61/2017. (XII. 21.) FM rendelet C) melléklet) „Az idegenhonos természetbe vonható fajok jegyzéke” részeként tartalmazza. A 10 millió Fa közössége számára azonban az akác telepítését általában nem javasoljuk, mivel középtávon már gyengébb egy akác széndioxid megkötő képessége, mint egy hazai őshonos állományé, emellett biodiverzitást csökkentő és talajt elnitratósító hatása és invazív jellege miatt nagyon sok járulékos kárt okoz a hazai ökoszisztémában.

Miért is tartandó be ez az állásfoglalásunk?

Alapelveink között szerepel az, hogy a megelőzés és elővigyázatosság elve alapján cselekszünk. Kerüljük az olyan megoldásokat, amelyek esetén ismert, vagy felmerül, hogy további természetvédelmi, környezetvédelmi, humán-egészségügyi kárt okoznánk. Nem javasoljuk tehát az invazív fajok telepítését, amelyek nem őshonosak Magyarországon és agresszív terjeszkedésükkel elnyomják a hazai flórát.

Szintén fontosnak tartjuk, hogy működésünket jogszerűen, a törvényeket betartva kívánjuk biztosítani.

Az alábbi jogszabályok tiltják az invazív özönnövények telepítését: 346/2008. (XII 30). 1. sz melléklet, 3. melléklet a 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet B) melléklet.

A császárfa (*Paulownia tomentosa* és egyéb *Paulownia* fajok) inváziós hatása szintén közismert. Az erdőtörvény 61/2017.(XII.21.) FM rendelet 1. sz melléklete tartalmazza az erdőt alkotó fa- és cserjefajok jegyzékét. Ebben a Császárfa (*Paulownia*) nem szerepel, így az ebből levezethető fajták erdészeti célú használata jelenleg jogszabályi akadályba ütközik. A fás szárú ültetvények létesítésének jogszabályi lehetőségét és feltételeit a 71/2007. (IV.14.) kormányrendelet teremtette meg, amely a fűz-, nyár- és akácfajok és ezekből levezethető fajták használatát tette lehetővé, azaz szintén nem engedélyezi a császárfa fajták telepítését.

Összegezve: rendelkezésünkre áll több, mint 100 fa- és cserjefaj, amelyekből 10 darab fafaj és 6 darab cserjefaj telepítése a 10 millió Fa keretében nem engedélyezett! Ezek ugyanis kifejezetten kárt okoznak természetvédelmi, tájvédelmi, humánegészségügyi szempontból, továbbá középtávon már veszélyeztetik eredeti céljainkat is, hiszen az általuk megköthető széndioxid kevesebb, mint az őshonos fafajok által alkotott erdők és faállományok széndioxid megkötő képessége. Mindezen döntésünket az erdészeti ökológus és kertészeti szakma általános, szakmailag alapos álláspontjára alapozva és a jogszabályoknak való megfelelés miatt hoztuk.